

**Związek Harcerstwa Polskiego
organizacja pożytku publicznego**

**SPRAWOZDANIE
MERYTORYCZNE
Z DZIAŁALNOŚCI ZA OKRES
1.01.2008 – 31.12.2008 r.**

Warszawa, marzec 2009

I. DANE STOWARZYSZENIA

1. 1. Nazwa:

Związek Harcerstwa Polskiego

1. 2. Dane adresowe siedziby stowarzyszenia:

00-491 Warszawa ul. Marii Konopnickiej 6

gmina: **Warszawa–Centrum** powiat **Warszawski** województwo: **Mazowieckie**

tel.: /022/ 339 06 45 fax: /022/ 339 06 06

e-mail: sekretariat.gk@zhp.pl http: www.zhp.pl

1.3. Data wpisu w Krajowym Rejestrze Sądowym i nr KRS:

Wpis dokonany przez Sąd Rejonowy dla m. st. Warszawy w Warszawie, XII Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego dnia 26 lutego 2002 r. pod numerem 0000094699.

ZHP jest także zarejestrowany w Krajowym Rejestrze Przedsiębiorców.

1.4. Numer NIP i REGON

NIP: 526 025 14 40

REGON: 007025173

1.5. Status organizacji pożytku publicznego

ZHP posiada status organizacji pożytku publicznego od 6 lutego 2004 r.

Związek Harcerstwa Polskiego jest ogólnopolskim, wychowawczym, patriotycznym, dobrowolnym i samorządnym stowarzyszeniem skupiającym zuchów, harcerzy oraz instruktorów i seniorów, otwartym dla wszystkich, bez względu na pochodzenie, rasę czy wyznanie.

ZHP posiada osobowość prawną. Decyzją XXXIII Zjazdu ZHP z grudnia 2005 roku – po spełnieniu warunków i uzyskaniu wpisu w KRS – osobowość prawną uzyskały chorągwie (jednostki terenowe ZHP / oddziały). Osobowość prawną i status organizacji pożytku publicznego uzyskało już 16 chorągwi, tylko jedna – Chorągiew Opolska – nie ma jeszcze takiego statusu. W związku z tym 16 chorągwi ZHP składa odrębne sprawozdania za rok 2008.

1.6. ZHP jest członkiem międzynarodowych organizacji skautowych;

- Światowej Organizacji Ruchu Skautowego (WOSM – World Organization of the Scout Movement),
- Światowego Stowarzyszenia Przewodniczek i Skautek (WAGGGS – World Association of Girl Guides and Girl Scouts),
- Międzynarodowego Bractwa Skautów i Przewodniczek (ISGF – International Scout Guide and Fellowship).

22 lutego 2008 r., kontynuując tradycje z czasów II Rzeczypospolitej, prezydent RP Lech Kaczyński objął swym protektoratem Związek Harcerstwa Polskiego.

II. DANE STATYSTYCZNE ZWIĄZKU HARCERTSWA POLSKIEGO W 2008 R.

Przedstawione dane statystyczne uzyskano na podstawie rocznego Spisu harcerskiego przeprowadzonego w I kwartale 2008 r.

Wyniki spisu stanowią podstawę do ustalania wysokości składek członkowskich przez Główną Kwaterę ZHP.

W 2008 r. Związek Harcerstwa Polskiego zrzeszał w 8331 jednostkach organizacyjnych (w tym Główna Kwatera ZHP, 17 chorągwi i 389 hufców), 112 723 członków, w tym 6727 członków Nieprzetartego Szlaku.

Podział przynależności członków ZHP do poszczególnych pionów wiekowych przedstawia się następująco:

- w 935 drużynach wielopoziomowych - 16692 członków, w tym 1414 członków Nieprzetartego Szlaku,
- w 630 drużynach wędrowniczych - 7194 członków, w tym 286 członków Nieprzetartego Szlaku,
- w 805 drużynach starszoharcerskich - 11784 członków w tym 593 członków Nieprzetartego Szlaku,
- w 2461 drużynach harcerskich – 37519 członków, w tym 3364 członków Nieprzetartego Szlaku,
- w 1807 gromadach zuchowych – 26995 członków, w tym 997 członków Nieprzetartego Szlaku.

Ponadto w 287 klubach działało 2585 członków ZHP, w tym 58 członków Nieprzetartego Szlaku i w 11 kręgach akademickich – 60 członków.

III. DANE GŁÓWNEJ KWATERY – ORGANU UPRAWNIONEGO DO REPREZENTACJI PODMIOTU I CENTRALNEJ KOMISJI REWIZYJNEJ ZHP – ORGANU NADZORU

3.1. Główna Kwatera jest organem uprawnionym do reprezentowania Związku Harcerstwa Polskiego, jest zarządem ZHP.

Główna Kwatera ZHP w okresie sprawozdawczym, tj. 1.01–31.12.2008 r. działała w następującym składzie wybranym przez XXXV Zjazd Nadzwyczajny ZHP 9 września 2007 r.:

hm. Małgorzata SINICA – naczelnik ZHP

phm. Zbigniew POPOWSKI – skarbnik ZHP

hm. Krzysztof BUDZIŃSKI – zastępca naczelnika ZHP ds. organizacyjnych i zarządzania

hm. Dorota CAŁKA – zastępczyni naczelnika ZHP programu i wizerunku – do 15.10.2008 r.

hm. Jolanta KRECZMAŃSKA – członkini GK ds. pracy z kadrą i kształcenia

hm. Grzegorz WOŹNIAK – członek GK ds. współpracy z chorągwiami

hm. Paweł ZYGARŁOWSKI – członek GK ds. restrukturyzacji majątku – do 29.02.2008 r.

21.08.2008 r. na członka GK ZHP wybrała hm. Przemysława MARCHLEWICZA (objął funkcję 20.09.2008 r.)

Naczelnik ZHP reprezentuje Związek Harcerstwa Polskiego i kieruje pracami Głównej Kwatery ZHP. Osobami upoważnionymi w imieniu ZHP do składania oświadczeń woli w zakresie praw i obowiązków majątkowych są Naczelnik ZHP i Skarbnik ZHP, działający łącznie.

3.2. Centralna Komisja Rewizyjna ZHP jest organem nadzoru. W okresie sprawozdawczym, tj. 1.01–31.12.2008 r. Komisja działała w następującym składzie:

hm. Henryk CHROBAK – przewodniczący CKR
 hm. Adam HADŁAW – członek CKR
 hm. Przemysław MARCHLEWICZ – członek CKR – do 20.09.2008 r.
 hm. Witold MOCKAŁŁO – członek CKR
 hm. Adam SKOWRONEK – członek CKR
 hm. Tadeusz ŚMIEJA – członek CKR
 hm. Leszek ADAMSKI – członek CKR
 hm. Piotr ARNOLD – członek CKR
 hm. Mateusz CHOŁODECKI – członek CKR
 hm. Halina KRYSTOWCZYK – członkini CKR
 hm. Henryk KALINOWSKI – członek CKR – do 29.03.2008 r.
 hm. Jolanta KITLASZ – członkini CKR
 hm. Henryk MARCINIAK – członek CKR
 hm. Zbigniew STANDAR – członek CKR
 hm. Zbigniew TATARZYŃSKI – członek CKR – do 29.03.2008 r.
 hm. Maciej WLAZŁO – członek CKR
 hm. Ryszard SMOLARZ – członek CKR – do 8.06.2008 r.
 28.06.2008 r. na członków CKR ZHP wybrano następujących instruktorów:
 hm. Stanisława NIEMIRA
 phm. Dariusz NAWROCKI
 phm. Robert ŚWIERSZCZ

IV. DANE JEDNOSTEK TERENOWYCH / ODDZIAŁÓW ZWIĄZKU HARCERSTWA POLSKIEGO (szczebla wojewódzkiego)

4.1. Jednostkami terenowymi / oddziałami Związku Harcerstwa Polskiego wpisanymi do KRS są chorągwie (szczebel województwa). Chorągwie działają na terenie 16 województw i są terytorialnymi wspólnotami hufców (szczebel powiatu, miasta, gminy).

Działalnością chorągwi kieruje właściwy komendant wraz ze skarbnikiem i członkami komendy właściwej chorągwi.

4.2. Chorągwie Związku Harcerstwa Polskiego:

<i>Lp.</i>	<i>Chorągiew, Komendant/ka</i>	<i>Adres</i>	<i>Telefon, faks</i>
1.	Białostocka hm. Andrzej BAJKOWSKI	ul. Pałacowa 3/1 15-042 Białystok	tel./faks 0-85/ 732 39 00
2.	Dolnośląska hm. Barbara MATUSZEWSKA	ul. Nowa 6 50-082 Wrocław	0-71/ 343-86-67, 343-86-66 tel./faks 344-84-76, 344-84-29 faks 372-48-39

3.	Gdańska hm. Bogdan MIERZEJEWSKI	ul. Za Murami 2/10 80-823 Gdańsk	0-58/ 301-13-27, 301-36-21 faks 301-24-72
4.	Kielecka hm. Dariusz BIŃCZAK	ul. Sienkiewicza 25 25-007 Kielce	tel./faks 0-41/ 344-65-55
5.	Krakowska hm. Andrzej ŻUGAJ	ul. Karmelicka 31 31-131 Kraków	0-12/ 633-33-57 tel./faks 634-44-40
6.	Kujawsko-Pomorska hm. Lucyna ANDRYSIAK	ul. Dworcowa 56 85-010 Bydgoszcz	0-52/ 322-04-67, 322-20-68 faks 322-20-68
7.	Lubelska hm. Zbigniew MAKULEC do 25.11.1008 r.	ul. I Armii WP 7 20-078 Lublin	tel. 0-81/ 532-56-26
8.	Łódzka hm. Ewa GRABARCZYK	ul. Stefanowskiego 19 90-537 Łódź	0-42/ 636-32-62 faks 636-83-98
9.	Mazowiecka ^{1/} hm. Grzegorz WOŹNIAK	ul. Krótka 3a 09-402 Płock	0-24/ 262-92-13, 262-41-72 faks 264-03-15
10.	Opolska hm. Irena BRYŁA	ul. Plebisycytowa 18 45-361 Opole	0-77/ 453-67-09
11.	Podkarpacka hm. Władysława DOMAGAŁA	ul. Hetmańska 9 35-045 Rzeszów	0-17/ 853-67-31, 853-60-27 tel./faks 853-44-62
12.	Stołeczna ^{2/} hm. Waldemar KOWALCZYK	ul. Piaskowa 4 01-067 Warszawa	0-22/ 621-65-14 tel./faks 621-65-14
13.	Śląska hm. Andrzej LICHOTA	al. Korfantego 8 40-004 Katowice	0-32/ 258-69-96, 258-75-60 faks 259-91-10
14.	Warmińsko-Mazurska hm. Dorota JEŻOWSKA- OLSZEWSKA	ul. Kopernika 45 10-512 Olsztyn	0-89/ 527-78-50, 527-52-92, 534-03-22, faks 527-52-92
15.	Wielkopolska hm. Jarosław RURA	ul. Św. Marcin 80/82 61-809 Poznań	0-61/ 852-48-74, 852-33-77 faks 852-92-32
16.	Zachodniopomorska hm. Elżbieta CHUDZIK	ul. Ogińskiego 15 71-431 Szczecin	tel. faks /0-91/ 422-44-72
17.	Ziemi Lubuskiej hm. Leszek KORNOSZ	ul. Bohaterów Westerplatte 27 65-034 Zielona Góra	0-68/ 325-52-68 tel./faks 325-30-79

1/ Chorągiew Mazowiecka prowadzi działalność statutową i pożytku publicznego na terenie województwa mazowieckiego.

2/ Chorągiew Stołeczna prowadzi działalność statutową i pożytku publicznego na terenie m.st. Warszawy i gmin podwarszawskich.

V. PRZEPISY WEWNĘTRZNE

Związek Harcerstwa Polskiego w roku 2008 realizował zadania, wynikające ze Statutu ZHP, uchwał XXXIII (który odbył się w grudniu 2005 r.) i XXXIV Zjazdu ZHP zwanego Programowym (który odbył się w czerwcu 2007 r.), uchwał i decyzji innych władz naczelnych Związku: Rady Naczelnej, Centralnej Komisji Rewizyjnej, Głównej Kwatery ZHP (będącej zarządem organizacji), Naczelnika ZHP i Skarbnika ZHP.

Wykaz uchwał podjętych przez Główną Kwaterę ZHP w 2008 r.

Uchwała Głównej Kwatery ZHP nr 116/2008 z dnia 4 stycznia 2008 r. w sprawie ustanowienia hipoteki na nieruchomości Hufca Pabianice ZHP Chorągiew Łódzka położonej w Małeczcu gm. Lubochnia

Uchwała Głównej Kwatery ZHP nr 117/2008 z dnia 4 stycznia 2008 r. w sprawie zgody na zbycie lokalu mieszkalnego przy ul. Piaskowej 4 w Warszawie

Uchwała Głównej Kwatery ZHP nr 118/2007 z dnia 4 stycznia 2008 r. w sprawie „Zasad organizacji pracy i zadań Naczelnika i Głównej Kwatery Związku Harcerstwa Polskiego”

Uchwała Głównej Kwatery ZHP nr 119/2008 z dnia 17 stycznia 2008 r. w sprawie ustanowienia hipoteki na nieruchomości położonej w Grabniaku gmina Urszulin

Uchwała Głównej Kwatery ZHP nr 120/2008 z dnia 5 lutego 2008 r. w sprawie przyjęcia aneksu nr 2 do „Regulaminu zatrudniania i wynagradzania pracowników ośrodków samobilansujących i zakładów wyodrębnionych Związku Harcerstwa Polskiego” obowiązującego od dnia 01.09.2003 r.

Uchwała Głównej Kwatery ZHP 121/2008 z dnia 14 lutego 2008 r. w sprawie zatwierdzenia „Zasad akredytowania przez Centralną Szkołę Instruktorską ZHP form kształcenia organizowanych przez chorągwie zespoły kadry kształcącej”

Uchwała Głównej Kwatery ZHP nr 122/2008 z dnia 29 lutego 2008 r. w sprawie przyjęcia rezygnacji członka GK ZHP

Uchwała Głównej Kwatery ZHP nr 123/2008 z dnia 29 lutego 2008 r. w sprawie utworzenia Chorągwi Opolskiej Związku Harcerstwa Polskiego

Uchwała Głównej Kwatery ZHP nr 124/2008 z dnia 6 marca 2008 r. w sprawie zatwierdzenia „Zasad pracy z kartą oceny w Głównej Kwaterze Związku Harcerstwa Polskiego”

Uchwała Głównej Kwatery ZHP nr 125/2008 z dnia 6 marca 2008 r. w sprawie przyjęcia Planu kształcenia na lata 2008-2009

Uchwała Głównej Kwatery ZHP Nr 126/2008 z dnia 26 marca 2008 r. w sprawie projektu „Harcerska Natura”

Uchwała Głównej Kwatery ZHP nr 127/2008 z dnia 12 maja 2008 r. w sprawie przekazania należności ze sprzedaży nieruchomości ZHP w Warszawie położonej przy ul. Zaruskiego 6 w Warszawie

Uchwała Głównej Kwatery ZHP nr 128/2008 z dnia 12 maja 2008 r. w sprawie zatwierdzenia regulaminów określających funkcjonowanie harcerskiego Internetu

Uchwała Głównej Kwatery ZHP nr 129/2008 z dnia 12 maja 2008 r. w sprawie zatwierdzenia zasad mianowania instruktorów Głównej Kwatery ZHP

Uchwała Głównej Kwatery ZHP nr 130/2008 z dnia 16 maja 2008 r. w sprawie przeniesienia własności lokali w budynku przy ul. Piaskowej 4 w Warszawie na rzecz Chorągwi Stołecznej ZHP w Warszawie

Uchwała Głównej Kwatery ZHP nr 131/2008 z dnia 16 maja 2008 r. w sprawie przekazania w wykonaniu Uchwały XXXIII Zjazdu ZHP wprowadzającego zmiany do Statutu ZHP majątku na rzecz Chorągwi Stołecznej ZHP w Warszawie

Uchwała Głównej Kwatery ZHP nr 132/2008 z dnia 29 maja 2008 r. w sprawie przekazania w wykonaniu Uchwały XXXIII Zjazdu ZHP wprowadzającego zmiany do Statutu ZHP majątku na rzecz Chorągwi Stołecznej ZHP w Warszawie

Uchwała Głównej Kwatery ZHP nr 133/2008 z dnia 29 maja 2008 r. w sprawie zatwierdzenia „Instrukcji w sprawie wymagań higieniczno- sanitarnych dla stacjonarnych obozów pod namiotami”

Uchwała Głównej Kwatery ZHP nr 134/2008 z dnia 5 czerwca 2008 r. w sprawie sprawozdania z działalności za 2007 rok, w tym sprawozdania finansowego Muzeum Harcerstwa

Uchwała Głównej Kwatery ZHP nr 135/2007 z dnia 5 czerwca 2008 r. w sprawie zmian w Radzie Fundacji Harcerstwa Polskiego Schronisko Głodówka

Uchwała Głównej Kwatery ZHP nr 136/2008 z dnia 5 czerwca 2008 r. w sprawie zatwierdzenia zasad funkcjonowania domeny internetowej zhp.net.pl

Uchwała Głównej Kwatery ZHP nr 137/2008 z dnia 12 czerwca 2008 r. w sprawie sprawozdania z działalności za 2007 rok, w tym sprawozdania finansowego, Samodzielnego Zakładu Administracji i Logistyki przy GK ZHP

Uchwała Głównej Kwatery ZHP nr 138/2008 z dnia 12 czerwca 2008 r. w sprawie sprawozdania z działalności za 2007 rok, w tym sprawozdania finansowego, Głównej Kwatery ZHP

Uchwała Głównej Kwatery ZHP nr 139/2008 z dnia 12 czerwca 2008 r. w sprawie sprzedaży nieruchomości w Szczecinie

Uchwała Głównej Kwatery ZHP nr 140/2008 z dnia 12 czerwca 2008 r. w sprawie sprawozdania z działalności za 2007 rok, w tym sprawozdania finansowego, Centrum Wychowania Morskiego ZHP - Zespół Armatorski „Zawisza Czarny”

Uchwała Głównej Kwatery ZHP nr 141/2008 z dnia 12 czerwca 2008 r. w sprawie sprawozdania z działalności za 2007 rok, w tym sprawozdania finansowego, Ośrodka Szkoleniowo- Wypoczynkowego ZHP „Perkoz”

Uchwała Głównej Kwatery ZHP nr 142/2008 z dnia 12 czerwca 2008 r. w sprawie zmian w Radzie Fundacji Harcerstwa Polskiego Schronisko Głodówka

Uchwała Głównej Kwatery ZHP nr 143/2008 z dnia 19 czerwca 2008 r. w sprawie przeniesienia prawa użytkowania wieczystego gruntu i prawa własności budynków w Szczecinie w celu zwolnienia się ZHP od zobowiązania

Uchwała Głównej Kwatery ZHP nr 144/2008 z dnia 19 czerwca 2008 r. w sprawie przyjęcia sprawozdania finansowego za 2007 r. Związku Harcerstwa Polskiego

Uchwała Głównej Kwatery ZHP nr 145/2008 z dnia 26 czerwca 2008 r. w sprawie ustanowienia służebności gruntowej na działce Chorągwi Łódzkiej ZHP położonej w Rusinowie gm. Postomino

Uchwała Głównej Kwatery ZHP nr 146/2008 z dnia 26 czerwca 2008 r. w sprawie przekazania części działki ZHP Chorągwi Wielkopolskiej położonej w Wisielce gm. Wolin

Uchwała Głównej Kwatery ZHP nr 147/2008 z dnia 2 lipca 2008 r. w sprawie podziału wyniku finansowego Chorągwi ZHP za rok 2007

Uchwała Głównej Kwatery ZHP nr 148/2008 z dnia 2 lipca 2008 roku zmieniająca Uchwałę Głównej Kwatery ZHP nr 143/2008 z dnia 19 czerwca 2008 roku w sprawie przeniesienia prawa użytkowania wieczystego gruntu i prawa własności budynków w Szczecinie na rzecz „TIAN YU” sp. z o.o. w Szczecinie w celu zwolnienia się ZHP od zobowiązania

Uchwała Głównej Kwatery ZHP nr 149/2008 z dnia 2 lipca 2008 r. w sprawie zmian w Radzie Nadzorczej „Best Harctur” Spółka z o.o. przekazania części działki ZHP Chorągwi Wielkopolskiej położonej w Wisielce gm. Wolin

Uchwała Głównej Kwatery ZHP nr 150/2008 z dnia 30 lipca 2008 r. w sprawie ustanowienia hipoteki na nieruchomości Chorągwi Kujawsko-Pomorskiej ZHP położonej w Bydgoszczy przy ul. Libelta 8

Uchwała Głównej Kwatery ZHP nr 151/2008 z dnia 21 sierpnia 2008 r. w sprawie ustanowienia hipoteki na nieruchomości Chorągwi Kujawsko-Pomorskiej ZHP położonej w Bydgoszczy przy ul. Libelta 8

Uchwała Głównej Kwatery ZHP nr 152/2008 z dnia 21 sierpnia 2008 r. w sprawie uzupełnienia stanu osobowego Głównej Kwatery ZHP

Uchwała Głównej Kwatery ZHP nr 153/2008 z dnia 28 sierpnia 2008r. zmieniająca Uchwałę Głównej Kwatery ZHP nr 209/2005 w sprawie Regulaminu mundurowego ZHP z dnia 15 listopada 2005 r.

Uchwała Głównej Kwatery ZHP nr 154/2008 z dnia 15 października 2008 r. w sprawie przyjęcia rezygnacji członka Głównej Kwatery ZHP

Aneks nr 1 z dnia 15 października 2008 r. do Uchwały Głównej Kwatery ZHP nr 65/2007

z dnia 8 stycznia 2007 r. w sprawie ustalenia dokumentacji przyjętych zasad (polityki) prowadzenia rachunkowości w Związku Harcerstwa Polskiego

Uchwała Głównej Kwatery ZHP nr 155/2008 z dnia 28 października 2008 r. w sprawie przekazania nieruchomości na rzecz ZHP Chorągwi Białostockiej w wykonaniu Uchwały XXXIII Zjazdu ZHP wprowadzającej zmiany do Statutu ZHP

Uchwała Głównej Kwatery ZHP nr 156/2008 z dnia 28 października 2008 r. w sprawie zmian w Radzie Nadzorczej „Składnicy Harcerskiej 4 Żywioty” Spółka z o.o

Uchwała Głównej Kwatery ZHP nr 157/2008 z dnia 28 października 2008 r. w sprawie zmian w Radzie Nadzorczej „Best Harctur” Spółka z o.o.

Uchwała Głównej Kwatery ZHP nr 158/2008 z dnia 4 listopada 2008 r. w sprawie przeniesienia praw i roszczeń w stosunku do nieruchomości położonej w Łomży i przeniesienia własności nakładów na tej nieruchomości

Uchwała Głównej Kwatery ZHP nr 159/2008 z dnia 6 listopada 2008 r. w sprawie powołania Społecznego Zespołu Prawnego ZHP

Uchwała Głównej Kwatery ZHP nr 160/2008 z dnia 13 listopada 2008 r. dotycząca zatwierdzenia Instrukcji w sprawie przydziału służbowego i przynależności do jednostek członków ZHP.

Uchwała Głównej Kwatery ZHP nr 161/2008 z dnia 13 listopada 2008 r. w sprawie wprowadzenia systemu Ewidencja ZHP Związku Harcerstwa Polskiego

Uchwała Głównej Kwatery ZHP nr 162/2008 z dnia 25 listopada 2008 r. w sprawie zawieszenia Komendy Chorągwi Lubelskiej ZHP

Uchwała Głównej Kwatery ZHP nr 163/2008 z dnia 5 grudnia 2008 r. w sprawie powołania pełnomocnika Naczelnika ZHP ds. Chorągwi Lubelskiej ZHP

VI. PRZEDMIOT DZIAŁALNOŚCI STATUTOWEJ ZWIĄZKU HARCERSTWA POLSKIEGO

6.1. CELE STATUTOWE ZHP

1. Stwarzanie warunków do wszechstronnego, intelektualnego, społecznego, duchowego, emocjonalnego i fizycznego rozwoju człowieka.
2. Nieskrępowane kształtowanie osobowości człowieka odpowiedzialnego, przy poszanowaniu jego prawa do wolności i godności, w tym wolności od wszelkich nałogów.
3. Upowszechnianie i umacnianie w społeczeństwie przywiązania do wartości: wolności, prawdy, sprawiedliwości, demokracji, samorządności, równouprawnienia, tolerancji i przyjaźni.
4. Stwarzanie warunków do nawiązywania i utrwalania silnych więzi międzyludzkich ponad podziałami rasowymi, narodowościowymi i wyznaniowymi.

5. Upowszechnianie wiedzy o świecie przyrody, przeciwstawianie się jego niszczeniu przez cywilizację, kształtowanie potrzeby kontaktu z nieskażoną przyrodą.

6.2. PRZEDMIOT DZIAŁALNOŚCI STATUTOWEJ POŻYTKU PUBLICZNEGO

1. Prowadzenie wśród członków stowarzyszenia całorocznej działalności oświatowo-wychowawczej formami pracy charakterystycznymi dla ZHP,
2. Wypowiadanie się w sprawach dzieci i młodzieży,
3. Upowszechnianie tradycji i dziedzictwa narodowego, kształtowanie postaw patriotycznych,
4. Działalność na rzecz obrony narodowej i bezpieczeństwa powszechnego,
5. Inicjowanie programów profilaktycznych, antyalkoholowych i przeciwdziałających uzależnieniu dzieci i młodzieży,
6. Podejmowanie zadań w zakresie pomocy społecznej, w tym poprzez prowadzenie działalności charytatywnej,
7. Prowadzenie rehabilitacji i rewalidacji dzieci niepełnosprawnych, a także resocjalizacji dzieci nieprzystosowanych,
8. Promowanie zdrowego trybu życia,
9. Promowanie idei i organizowanie wolontariatu dla celów statutowych stowarzyszenia,
10. Upowszechnianie zasad wolności i praw człowieka oraz swobód obywatelskich a także prowadzenie działalności wspomagającej rozwój demokracji.
11. Organizowanie przedsięwzięć związanych z ochroną środowiska naturalnego, rozwojem zainteresowań i specjalności,
12. Organizowanie przedsięwzięć związanych z działalnością w zakresie kultury fizycznej i sportu,
13. Organizowanie przedsięwzięć związanych z działalnością w zakresie kultury,
14. Kształcenie kadry instruktorskiej stowarzyszenia,
15. Organizowanie letniego i zimowego wypoczynku w formach wyjazdowych i w miejscu zamieszkania tak dla członków stowarzyszenia jak i osób niezrzeszonych,
16. Prowadzenie działalności przygotowującej członków organizacji aktywności na rynku pracy,
17. Działalność na rzecz integracji europejskiej.

6.3. PRZEDMIOT DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ:

1. Działalność biur turystycznych,
2. Zarządzanie nieruchomościami niemieszkalnymi,
3. Sprzedaż detaliczna materiałów nieżywnościowych w wyspecjalizowanych sklepach gdzie indziej niesklasyfikowana,
4. Wydawanie książek,
5. Artystyczna i literacka działalność twórcza gdzie indziej niesklasyfikowana,
6. Pozaszkolne formy kształcenia gdzie indziej niesklasyfikowane.

VII. ZAKRES DZIAŁALNOŚCI STATUTOWEJ ORAZ ZADAŃ POŻYTKU PUBLICZNEGO

ZHP jest organizacją, w której podstawową jednostką organizacyjną jest drużyna. To w drużynie realizowane są najważniejsze procesy wychowawcze.

Terytorialną wspólnotą drużyn jest hufiec, celem jego działalności przede wszystkim jest wspieranie działalności drużyn, inspirowanie i pozyskiwanie środków na ich działalność, organizowanie szkolenia i integracja środowisk.

Z kolei terytorialną wspólnotą hufców jest chorągiew, która opracowuje i wdraża propozycje programowe, realizuje zadania w zakresie kształcenia, jest organizatorem przedsięwzięć integrujących środowiska hufcowe.

Główna Kwatera kieruje działalnością ZHP, wspomaga, koordynuje, nadzoruje i ocenia pracę chorągwi, jest zarządem ZHP.

1. Prowadzenie działalności wychowawczej i oświatowej wśród dzieci i młodzieży, prowadzenie wśród nich całoroczną działalność oświatowo-wychowawczą, posługując się harcerskimi formami pracy

Związek Harcerstwa Polskiego wychowuje młodych ludzi – zuchy i harcerze są podmiotem naszej największej troski. ZHP jest otwarty dla wszystkich, którzy chcą przestrzegać celów, zasad i metod, żyć w zgodzie z jego wartościami, ale to dzieci i młodzież stają się podstawowymi i docelowymi odbiorcami naszych wszelkich działań. To za rozwój młodych ludzi czujemy się najbardziej odpowiedzialni. Zmieniając, kształtując, wychowując młodych ludzi, przekazujemy im harcerskie wartości, to oni stają się kolejnym skautowym pokoleniem. To z nimi i przez nich zostawiamy świat lepszym, niż go zastaliśmy.

Staramy się wychować ludzi aktywnych, czyli takich, którzy kreują swoje życie, wykazują się aktywnością w podejmowaniu odpowiedzialności za siebie i innych, nie boją się wyzwań i trudnych decyzji, od których w obecnej rzeczywistości często się ucieka. Harcerze jako obywatele społeczności i członkowie różnorodnych grup (formalnych i nieformalnych) współtworzą rzeczywistość, starają się zmieniać na lepsze siebie oraz świat, a nie jedynie przyjmować owe zmiany. Niezgodą na brak zasad etycznych i wartości objawia się własnym, osobistym przykładem oraz stałą chęcią kształtowania charakteru, zbliżania się do ideału; obywatelska postawa jest wyrazem współczesnego patriotyzmu

Związek Harcerstwa Polskiego działa w duchu wartości zawartych w Prawie Harcerskim. To one są kompasem postępowania zarówno pojedynczych członków ZHP, jak i całej organizacji. Powinny kształtować w nas tak wyraźne i trwale postawy, że to po nich każdy rozpozna w nas harcerza. To Prawo Harcerskie (Prawo Zucha, Zobowiązanie Instruktorskie), a nie atrakcje programowe determinują nasze działanie. Praca z Prawem kształtuje człowieka, który całym życiem służy Bogu, Polsce, innym ludziom. To podjęta służba i braterstwo wobec innych, zastąpienie własnego „ja” służbą, a nie tylko wiedza, umiejętności, staż harcerski potwierdzają, że został osiągnięty w pełni nasz wychowawczy cel.

Rok 2008 został ogłoszony przez Senat RP **Rokiem Andrzeja i Olgi Małkowskich**. W całym Związku miały miejsce różnorodne przedsięwzięcia: rajdy, kominki, wystawy, konferencje i wiele innych form.

26 stycznia 2009 r. zakończył się konkurs wiedzy o Oldze i Andrzeju Małkowskich – od 1 września 2008 r. w każdy poniedziałek na stronie malkowscy.zhp.pl zamieszczane były pytania dotyczące pierwszych polskich skautów. Konkurs poza podniesieniem poziomu wiedzy miał również na celu wypracowanie obowiązkowości i terminowości uczestników konkursu.

W konkursie wzięli reprezentanci wszystkich chorągwi ZHP. Ostatecznie 10 osobom udało się udzielić poprawnych odpowiedzi na wszystkie pytania.

31 grudnia 2008 r. zakończyliśmy również konkurs „Być jak Olga, być jak Andrzej” – napłynęły prace z 27 hufców.

Rok 2008 to także pierwszy rok naszych **przygotowań do 100-lecia harcerstwa**. Dla wszystkich członków ZHP to także **Rok pracy nad sobą**.

Podsumowywanie roku pracy nad sobą rozpoczęliśmy w Tatrach koło schroniska harcerskiego na Głodówce w grudniu 2008 r. Tam podczas zajęć programowych swój rok podsumowało 423 harcerzy i instruktorów. Harcerze i instruktorzy w 2008 roku m.in. poprawiali swoje wyniki w nauce, zdobywali nowe umiejętności, brali udział w wielu konkursach gdzie zajmowali czołowe miejsca, wydawali własne publikacje.

Do tej pory w podsumowaniu roku wzięły udział jednostki ze wszystkich chorągwi (województw), przeszło 80 takich podsumowań można znaleźć na stronie 100lecie.zhp.pl - są to podsumowania hufców, szczeptów, drużyn. Podsumowań napłynęło znacznie więcej – wiele z nich w wersji papierowej – jako krótkie odpowiedzi na pytanie, książeczki oraz jako prezentacje, filmy itp.

2. Wypowiadanie się w sprawach dzieci i młodzieży

Związek Harcerstwa Polskiego w roku 2008 wielokrotnie wypowiadał się w sprawach dzieci i młodzieży. Czynił to przede wszystkim biorąc systematycznie udział w pracach komisji i podkomisji Sejmu i Senatu zajmujących się problematyką dzieci i młodzieży.

ZHP brał aktywny udział w konsultacjach planowanych zmian ustawy o organizacjach pożytku publicznego i wolontariacie.

ZHP brał także udział w znaczących kampaniach społecznych dotyczących spraw dziecka:

- Kampanii „**Bezpieczne gospodarstwo – radosne dzieciństwo**”, poświęconej bezpieczeństwu dzieci wiejskich w domu, gospodarstwie i poza miejscem zamieszkania (partnerstwo w kampanii Rzecznika Praw Dziecka).
- Kampanii „**Bezpieczny przejazd**” – poświęconej podniesieniu bezpieczeństwa na szlakach komunikacyjnych, w tym przede wszystkim na liniach kolejowych; w kampanii wzięli udział wszyscy uczestnicy Harcerskiej Akcji Letniej (około 100 tysięcy) (partnerstwo w kampanii Polskich Linii Kolejowych).
- Kampania „**Stop 18**” dotycząca odpowiedzialnej sprzedaży wyrobów tytoniowych.

3. Podejmowanie zadań w zakresie pomocy społecznej, w tym przez prowadzenie działalności charytatywnej

Harcerska działalność w zakresie pomocy społecznej, w tym działania charytatywne, zgodnie ze zobowiązaniem do niesienia pomocy bliźnim, podejmowane były w ramach systematycznej służby i doraźnie, przez cały rok, przez pojedynczych harcerzy-wolontariuszy i jednostki organizacyjne. Harcerze podejmowali służbę na rzecz słabszych i potrzebujących, niepełnosprawnych i osób starszych - samodzielnie lub współpracując z kołami PCK, z domami opieki społecznej, domami dziecka. W środowiskach lokalnych harcerze byli organizatorami, współorganizatorami lub wolontariuszami jednorazowych lub dorocznych akcji i zbiórek. Przeprowadzono publiczną zbiórkę pieniędzy, które przekazano na Fundusz Stypendialny dla zdolnej ubogiej młodzieży w ramach obchodów Dnia Papieskiego wspólnie z Fundacją „Dzieło Nowego Tysiąclecia”.

W styczniu 2008 r. organizowano harcerskie sztaby i udział wielu harcerskich wolontariuszy w XVI Finale Wielkiej Orkiestry Świątecznej Pomocy – kwestowano, organizowano imprezy towarzyszące i koncerty.

W związku z tragicznymi wydarzeniami w Gruzji ZHP zainicjował i przeprowadził akcję „Apteczka dla Gruzji”. Zebrano kilkaset apteczek, które zostały przesłane do Gruzji.

ZHP w roku 2008 był partnerem akcji „Bezpieczny przejazd”. Podczas wakacji harcerze zorganizowali cykl szkoleń skierowanych do dzieci i młodzieży, związanych z bezpieczeństwem na drodze.

Bardzo ważne nie tylko dla ZHP było **Betlejemskie Światło Pokoju**, akcja organizowana od 18 lat przed Świętami Bożego Narodzenia, której pierwowzorem była kampania charytatywna „Światło w ciemności”, propagowana przez austriackie media, prowadzona na rzecz dzieci niepełnosprawnych oraz innych osób potrzebujących pomocy. Od początku tej akcji w momencie przekazywania Światła skauci i harcerze podejmowali wiele inicjatyw charytatywnych i programowych, otwartych na drugiego człowieka, zwłaszcza potrzebującego pomocy. W 2008 roku harcerze Betlejemskie Światło Pokoju zostało przeprowadzone pod hasłem „**Nieśmy płomień braterstwa**”. Organizowali spotkania mikołajowe ze Światłem, w trakcie których oprócz zabaw związanych ze Świętami Bożego Narodzenia zaproszone dzieci otrzymywały przygotowane przez harcerzy upominki. Odbywały się konkursy kołęd, konkursy na najpiękniejsze ozdoby choinkowe i świąteczne. Wiele z wykonanych w trakcie konkursów choinek, ozdób, prezentów przekazano do Domów Dziecka lub Domów Opieki Społecznej. Organizowano też spotkania opłatkowe dla pensjonariuszy Domów Spokojnej Starości i wigilie dla najuboższych.

Aby podkreślić szerszy wymiar Światła, zaproponowano drużynom projekt „**Strażnik Betlejemskiego Światła**”, gdzie harcerze wykonywali różnorodne zadania programowe i mieli możliwość nawiązać kontakty z innymi harcerzami. Przeprowadzono zbiórki na temat idei światła, wykonano kartki świąteczne, które wysyłano potem do innych drużyn biorących udział w projekcie, opisywano, jak wyglądało niesienie przez nich płomienia braterstwa itd.

Zespoły-uczestnicy lipcowego XXXV Harcerskiego Festiwalu Kultury Młodzieży Szkolnej odwiedzały pensjonariuszy domów spokojnej starości, domy dziecka, świetlice środowiskowe, hospicja na terenie Kielc i okolic. Organizowano i udzielano pomocy dzieciom i młodzieży wychowującym się w rodzinach patologicznych bądź zagrożonych wykluczeniem społecznym.

W Związku Harcerstwa Polskiego działa **ruch harcerskich kręgów seniorów**. Kręgi skupiają instruktorów i byłych instruktorów w podeszłym wieku. Organizują one pracę na zewnątrz, współpracując z drużynami i hufcami, ale także wewnątrz, spotykając się na zbiórkach o charakterze rekreacyjnym lub rozwijającym wiedzę o harcerstwie (szczególnie jej historii). Ważną częścią pracy kręgów jest udzielanie pomocy najstarszym, już niepełnosprawnym członkom naszej organizacji.

4. **Podtrzymywanie tradycji narodowej, pielęgnowanie polskości oraz rozwój świadomości narodowej, obywatelskiej i kulturowej**

To działania na stałe wpisane do harcerskiego kalendarza polegające na poznawaniu historii Polski, historii Szarych Szeregów, aktywnym i świadomym uczestnictwie w uroczystościach patriotycznych. Harcerze zorganizowali lub brali udział w uroczystych obchodach: rocznicy uchwalenia Konstytucji 3 Maja i Święta Niepodległości, rozpoczęcia i zakończenia II wojny światowej, powołania Szarych Szeregów, rocznicy Bitwy Warszawskiej i święta Wojska

Polskiego. Byli współorganizatorami wielu lokalnych przedsięwzięć upamiętniających ważne wydarzenia historyczne. Organizowali - rajdy pamięci i święta bohaterów drużyn i harcerskich komend (bardzo wiele środowisk harcerskich nosi imiona naszych bohaterów narodowych, słynnych wychowawców, instruktorów harcerskich zasłużonych dla Polski, w tym żołnierzy Armii Krajowej i harcerzy Szarych Szeregów), kominki i spotkania z udziałem kombatantów, włączali się w życie miast, gmin i lokalnych społeczności.

W dniach 17 – 18 lipca 2008 r. w Ankonie 40 osobowa reprezentacja ZHP uczestniczyła w **uroczystościach rocznicowych na cmentarzach żołnierzy polskich w Loreto i Ankonie** we Włoszech z okazji 64. rocznicy wyzwolenia Ankony przez 2. Korpus Polski gen. Władysława Andersa. Harcerze pełnili służbę oraz uczestniczyli w spotkaniach z kombatantami – uczestnikami wydarzeń z przed 64 lat.

Jednym z najważniejszych ogólnopolskich przedsięwzięć patriotycznych był **38 Rajd Arsenał „Korzenie”** zorganizowany w rocznicę akcji pod Arsenalem przeprowadzonej przez Szare Szeregi 26 marca 1943 r. w Warszawie. Organizatorem rajdu był Hufiec Mokotów. Harcerze wcielili się w uczniów szkoły podchorążych – przeszli szkolenia, jakie w czasie okupacji przechodzili harcerze z Szarych Szeregów. Na punktach szkoleniowych spotykali się z uczestnikami wydarzeń – kombatantami, którzy opowiadali o tamtych trudnych czasach. W rajdzie wzięło udział prawie 1000 harcerek i harcerzy z całej Polski.

Ważnym przedsięwzięciem był kolejny konkurs **Arsenał Pamięci** zorganizowany przez Chorągiew Łódzką jako przedsięwzięcie ogólnopolskie po raz siódmy. Harcerze i uczniowie niezorganizowani poszukiwali pamięci o bohaterach II wojny światowej.

Poznaniu historii i upamiętnieniu bohaterów Szarych Szeregów służyły obchody kolejnej **rocznicy wybuchu Powstania Warszawskiego**. Dnia 1 sierpnia w Warszawie harcerze z wielu chorągwi uczestniczyło w uroczystościach w muzeum Powstania Warszawskiego, pod Grobem Nieznanego Żołnierza, na cmentarzu na Woli i na Powązkach. Ponadto harcerze zorganizowali grę miejską dla Warszawiaków, dzięki której zapoznali mieszkańców stolicy z historią ich miasta.

XIII Złot Westerplatte to przedsięwzięcie zorganizowane przez Chorągiew Gdańską. Uczestniczy Złotu, kilkuset harcerzy z całej Polski, poznawali historię obrony i obrońców Westerplatte, zwiedzali Gdańsk, a 1 września o 4.45 pod pomnikiem na Westerplatte uczestniczyli w uroczystym apelu poległych oddając hołd Bohaterom Września.

Tradycyjnie organizatorem **XXXVII Ogólnopolskiego Zlotu Drużyn Grunwaldzkich** była Chorągiew Warmińsko-Mazurska i Ogólnopolski Ruch Programowo-Metodyczny Wspólnota Drużyn Grunwaldzkich. Celem Zlotu, m.in. jest kultywowanie polskich tradycji rycerskich. Ponad 800 harcerzy z całego kraju, w czasie paru złotych dni na polach Grunwaldu dzieliło się doświadczeniami w pracy z bohaterem, poznawało różne postaci i wydarzenia z tamtego okresu i uczestniczyło w ogólnopolskim przedsięwzięciu – inscenizacji bitwy.

Opracowany został **projekt „W poszukiwaniu bieli i czerwieni”** - propozycja dla zuchów, harcerzy, harcerzy starszych, wędrowników i instruktorów Związku Harcerstwa Polskiego. To odpowiedź na dostrzeżony w naszym otoczeniu problem. Celem naszego działania jest poszerzenie i ugruntowanie wśród członków ZHP i wśród społeczeństwa polskiego podstawowej wiedzy na temat polskich barw narodowych, godła i Hymnu Państwowego. Harcerze w dniu 2 maja zorganizowali festyny i happeningi propagujące wywieszanie flag i w święta narodowe oraz poszerzające wiedzę o barwach narodowych, godle i hymnie.

Istotnym i systematycznym od dziesięciu lat działaniem patriotycznym drużyn harcerskich była **opieka nad cmentarzami polskimi na terenach Ukrainy**. Dużo zrobili w tym zakresie harcerze z Hufca Zgierz, którzy uporządkowali cmentarze na Wołyniu, m. in. w Kostiuchnówce, z Hufca Głowno, Wrocław Stare Miasto, wiele środowisk Chorągwi Podkarpackiej. Harcerze ze Zgierza jak co roku przewożą przed Świętem Narodowym 11 listopada w sztafecie rowerowej spod Kostiuchnówki Ogień Pamięci. Ogień przekazywany był w kilku miejscowościach na trasie sztafety miejscowym władzom i organizacjom społecznym. 11 listopada trafił pod Grób Nieznanego Żołnierza w Warszawie.

W roku 2008 w GK ZHP opracowana została **Odznaka Obrzędowa „Patki KOP”**, która będzie przyznawana środowiskom kultywującym tradycje polskich formacji granicznych. Odznakę ma przyznawać kapituła złożona z przedstawicieli ZHP, KG Służby Granicznej i organizacji kombatanckich, a wręczana będzie każdorazowo w rocznicę bitwy pod Wytycznem.

5. Dbanie o dobra kultury związane z historią harcerstwa, chronienie ich i udostępnianie dla celów naukowo-badawczych i wychowawczych

Związek Harcerstwa Polskiego bierze czynny udział w dbaniu o tradycję i kształtowaniu postaw patriotycznych. W 2008 roku ZHP zorganizował między innymi **konferencję „Polka – Polak, kogo chcemy wychować dla przyszłości Polski?”**, która miała miejsce 8 listopada w Sejmie RP.

Szereg zadań w ZHP realizuje **Muzeum Harcerstwa**. Kierunkowymi zadaniami w 2008 r. dla Muzeum Harcerstwa były:

- uczestnictwo w obchodach Roku Olgi i Andrzeja Małkowskich,
- wydanie drukiem II tomu „Harcerskiego Słownika Biograficznego”, zawierającego 102 biogramy wybitnych instruktoerek i instruktorów harcerskich,
- trwała ochrona dóbr kultury związanych z historią harcerstwa i skautingu,
- gromadzenie i opracowywanie zbiorów z przeznaczeniem do celów ekspozycyjnych i naukowo-badawczych, dydaktycznych i popularyzatorskich,
- udostępnianie zbiorów,
- modernizacja wyposażenia biblioteki i magazynów zbiorów.

Od stycznia do czerwca w Świątyni Egipskiej w Łazienkach dostępna była, otwarta w 2007 r., ekspozycja poświęcona dziejom munduru harcerskiego oraz „Harcerska Służba Pamięci – wędrówka z harcerzami zgierskimi szlakiem Legionów”.

Z okazji 120. rocznicy urodzin Olgi i Andrzeja Małkowskich Muzeum w czerwcu przygotowało wystawę w stałych salach ekspozycyjnych w Świątyni Egipskiej oraz widowisko słowno-muzyczne. W wernisazu uczestniczyło ok. 400 osób, w tym parlamentarzyści, przedstawiciele władz państwowych i samorządowych. Widowisko „Lilijki na szanćcach” przygotowane przez Muzeum Harcerstwa i Chorągiew Stołeczną ZHP, prowadzone było przez Barbarę Wachowicz Wersję planszową wystawy gościła w Senacie RP, Chełmie, Opolu, Częstochowie, Gdańsku, Palmirach, Białymstoku, Katowicach.

W stałej ofercie były również wystawy objazdowe:

„Niepodległość harcerstwem znaczone”,

„Nad nami Orzeł Biały”,

„Czy oni mieli inna młodość - wojenna służba harcerstwa”,

„Aleksander Kamiński – życie służbą, służba życiem”,

„Europejska wspólnota skautowa w 70-lecie Złotu w Spale”,
„Wincenty Frelichowski patron harcerzek i harcerzy”
„Harcerskie dekady – ruch skautowy na ziemiach polskich 1910 – 1921”

Wiele środowisk harcerskich było nimi zainteresowanych, w 2008 r. gościły one łącznie w 18 środowiskach w Polsce.

Został wydany Kalendarz Muzeum Harcerstwa na 2009 r. poświęcony 70. rocznicy przejścia ZHP do konspiracji pod kryptonimem Szare Szeregi.

We wrześniu 2008 r. w Tarnowie po raz trzeci spotkali się pasjonaci historii harcerstwa z okazji odsłonięcia w tym mieście pomnika Andrzeja Małkowskiego. Muzeum Harcerstwa było też gospodarzem Harcerskiej Giełdy Kolekcjonerów.

Jak co roku w pierwszą niedzielę października spotkały się harcerki z ZHP, ZHR, Stowarzyszenia Harcerskiego oraz Zespołu Wędrowniczek po Zachodnim Stoku z okazji Dnia Polskiej Harcerki. Spotkanie prowadzone przez dyrektora Muzeum Harcerstwa poświęcone było 70. rocznicy powołania Pogotowia Harcerek.

Od stycznia do czerwca trwała bieżąca praca nad porządkiem i udostępnianiem księgozbioru, nadzór nad przygotowywaniem prac naukowych i praktykami studenckimi.

Kontynuowano: prace nad tworzeniem bazy internetowej zawartości księgozbioru, pozyskiwanie nowych pozycji książkowych. W ciągu całego roku podejmowano wiele różnorodnych prac upowszechniających dorobek harcerstwa. Rok 2008 był trzecim rokiem funkcjonowania stałej ekspozycji w Świątyni Egipskiej, zarejestrowano tam 3 497 osób zwiedzających. Zarówno Świątynia Egipska, jak i pomieszczenia Muzeum przy ul. Konopnickiej 6 były wykorzystywane przez wszystkie organizacje harcerskie.

6. Działalność na rzecz mniejszości narodowych

Związek Harcerstwa Polskiego jest organizacją otwartą na wspieranie wszystkich bez względu na rasę, wyznanie, pochodzenie. Drużyny harcerskie realizowały wiele zadań na rzecz mniejszości narodowych, mamy tego przykłady w wielu chorągwiach.

Od października 2006 r. Związek Harcerstwa Polskiego we współpracy z Polskim Czerwonym Krzyżem realizuje projekt *@lterCamp* w Ośrodku dla Uchodźców w Czerwonym Borze. Celem tego projektu jest pomoc w społecznej i zawodowej integracji osób ubiegających się o status uchodźcy. Prowadzono zajęcia z dziećmi i młodzieżą w wieku 1,5 – 18 roku życia, stacjonarne – na terenie ośrodka i dużo spotkań wyjazdowych, umożliwiających kontakty z polskimi dziećmi. Kolejny raz jednym z działań projektu realizowanego przez harcerzy była zbiórka zabawek, gier planszowych i książek dla dzieci uchodźców z Czeczenii. Ogromna ilość zebranych darów umożliwiła założenie przedszkola dla dzieci uchodźców a zgromadzone zabawki i gry stanowią jego wyposażenie.

Kolejny raz gościem Komendy Chorągwi Kieleckiej na 34 Harcerskim Festiwalu Kultury Młodzieży Szkolnej był zespół romski „Sumnakune Siawoche” (Złote Gwiazdy) ze Strzelc Opolskich. Zespół zaprezentował ponad 1000 uczestnikom festiwalu zwyczaje, kulturę i życie codzienne Romów jako mniejszości narodowej w Polsce. W trakcie pobytu zapoznawał się ze zwyczajami i kulturą polską.

W Olsztynie harcerze Chorągwi Warmińsko-Mazurskiej kontynuują współpracę ze świetlicą romską. Spotykali się z dziećmi, organizowali wieczory polskie, wymieniali się umiejętnościami, poznawali i uczyli nowych zabaw i gier.

Harcerze Chorągwi Lubelskiej utrzymują kontakt z parafią prawosławną we Włodawie, ze Stowarzyszeniem Kultury Polskiej we Włodzimierzu Wołyńskim, opiekują się starym żydowskim cmentarzem w Lubartowie.

Harcerze z Chorągwi Białostockiej przygotowali prezentacje: kultury tatarskiej – tradycyjnych tańców, potraw i niektórych zwyczajów – dla uczestników lipcowego Złotu Grunwaldzkiego oraz historię mniejszości narodowych na Podlasiu.

W październiku 2008 r. w okolicach Supraśla został zorganizowany Rajd Komend Hufców.. Instruktorzy harcerscy mieli możliwość zapoznać się z bogatą kulturą prawosławia, uczyli rysować ikony, wysłuchali koncertu pieśni prawosławnych. Wiedza i umiejętności, jakie zaprezentowali mnisi z Supraśla, przeniesiona została w różne regiony Polski.

7. Ochrona i promocja zdrowia

Projekty z tego zakresu dotyczyły profilaktyki uzależnień; przeciwdziałania alkoholizmowi, nikotynizmowi, narkomanii i promowania zdrowego trybu życia. Dla Związku Harcerstwa Polskiego jest to niezwykle ważne zadanie, gdyż organizacja programowo skupia osoby uniezależnione od jakichkolwiek używek. Realizowano różnorodne programy profilaktyczne. Zwracano uwagę na higienę i odpowiednie odżywianie, ale i na zagrożenia, szczególnie na obozach podczas akcji letniej, w trakcie biwaków, rajdów i imprez kulturalnych, organizowanych dla harcerzy i społeczności lokalnych.

Harcerze włączali się w organizację i przeprowadzenie happeningów, których celem było uświadamianie społeczeństwu zagrożeń związanych z paleniem tytoniu. W ramach przeprowadzonych akcji harcerze rozprowadzali ulotki dot. profilaktyki. Szczególnie aktywna organizacja jest w czasie dorocznej akcji „Rzuć palenie razem z nami”.

Działania w zakresie profilaktyki uzależnień oraz promowania zdrowego trybu życia, dbałość o zdrowie, nabywanie wiedzy i umiejętności z zakresu pierwszej pomocy to harcerska codzienność.

Ponadto w roku 2008 zorganizowano szereg kursów pierwszej pomocy dla harcerzy i instruktorów przez chorągwiane inspektoraty ratownicze,

Harcerscy instruktorzy inspektoratów ratowniczych wzięli udział w X Ogólnopolskich Zawodach ZHP w Ratownictwie.

8. Działanie na rzecz osób niepełnosprawnych

Związek Harcerstwa Polskiego od ponad 80 lat zajmuje się dziećmi i młodzieżą o specjalnych potrzebach rozwojowych i edukacyjnych. Działania te, od 1958 r., ZHP prowadzi w drużynach i gromadach pod nazwą Nieprzetarty Szlak. Organizuje pracę rewalidacyjną, istotą której jest powiązanie: wychowania, terapii pedagogicznej i rekreacji. Obecnie dużą uwagę zwraca się także na integrację i adaptację społeczną oraz indywidualizację i elastyczność w kształceniu. Na takie potrzeby odpowiada ogólnopolski program ZHP „Odkrywczy Nieznanego Świata” realizowany od 1996 r. do chwili obecnej. Program był naturalną odpowiedzią na rozwijającą się w państwach zachodnich oraz popularną w Polsce ideę integracji. Jego ideą jest przybliżenie świata osób niepełnosprawnych zuchom, harcerkom i harcerzom.

„Nieprzetarty Szlak” w roku 2008 obchodził 50 rocznicę powstania. Honorowy protektorat nad uroczystościami objęła pani prezydentowa Maria Kaczyńska. Uroczystości, połączone ze zlotem instruktorów NS, miały miejsce w Krakowie w październiku 2008 r.

W roku 2008 zorganizowano i przeprowadzono wiele przedsięwzięć, wspierających aktywność osób niepełnosprawnych. Większość przedsięwzięć regionalnych i centralnych

miała charakter otwarty, część miała własne regulaminy uczestnictwa. Na uwagę zasługują materiały metodyczne i repertuarowe (scenariusze zajęć, opracowania pomocnicze) harcerskich zlotów NS, które cieszą się popularnością także w szkołach i innych placówkach wychowawczych. Najliczniejsze zloty to:

- XXI Ogólnopolski Zlot Drużyn Harcerskich NS w Stemplewie (Chor. Łódzka) – czerwiec 2008 (ponad 700 uczestników),
- XIIV Ogólnopolski Zlot Drużyn Harcerskich NS Giżycko (Chor. Warmińsko-Mazurska) – maj 2008 (180 osób),
- XLIII Zlot Drużyn Harcerskich NS w Funce (Chor. Kujawsko-Pomorska) – wrzesień 2008 (ponad 200 osób),
- Zlot Drużyn NS w Świbnej (Chor. Ziemi Lubuskiej) – wrzesień 2008 (ponad 150 osób),
- XIII Przegląd Artystyczny Drużyn NS „Harczer potrafi” (Chor. Białostocka) – kwiecień 2008 (120 osób).

Celem organizatorów tych przedsięwzięć było m.in. zachęcanie i przekonywanie niepełnosprawnych do aktywnego spędzania wolnego czasu wśród rówieśników, do wspólnej zabawy i uprawiania turystyki.

Ponadto wiele środowisk i chorągwi było organizatorami Przeglądów Twórczości Artystycznej Dzieci i Młodzieży Niepełnosprawnej (festiwale, konkursy), służących prezentacji własnego dorobku i nabywaniu umiejętności artystycznych pod okiem instruktorów specjalistów. I tu wymienić należy chorągwie: Dolnośląską, Krakowską, Podkarpacką, Łódzką, Stołeczną, Ziemi Lubuskiej, Opolską, Wielkopolską, Zachodniopomorską.

Na podkreślenie zasługują także letnie obozy integracyjne, organizowane z bardzo dużym wysiłkiem harcerskich środowisk i rodziców dzieci.

9. Nauka, edukacja, oświata i wychowanie – kształcenie kadry instruktorskiej

Kształcenie i doskonalenie kadry instruktorskiej organizowane było przez Centralną Szkołę Instruktorską ZHP i chorągwiane szkoły instruktorskie, we współpracy z harcerskimi komendami i przez harcerskie komendy. Kształcenie w ZHP prowadzili odpowiednio przygotowani instruktorzy posiadający Odznakę Kadry Kształcącej.

10-11 maja 2008 r. odbyła się **konferencja harcmistrzowska współorganizowana przez senacką Komisję Nauki, Edukacji i Sportu**.

W konferencji uczestniczyło około 120 osób. Uczestnikami debaty byli: Rafał Bauer - prezes zarządu Vistula & Wólczanka; prof. Andrzej Janowski – pedagog, prof. Krzysztof Kiciński – socjolog; prof. Tadeusz Pilch – pedagog; Julia Pitera – polityk, poseł na Sejm; Andrzej Przewoźnik – sekretarz generalny ROPWiM; ks. prałat kmdr dr Leon Szot – kanclerz Kurii Polowej WP; Craig Turpie – przewodniczący Komitetu Europejskiego WOSM; prof. Kazimierz Wiatr – senator RP.

CSI organizowała kształcenie dla instruktorów chorągwi i hufców. Wymienić można dla przykładu następujące kursy, warsztaty, konferencje:

- Komenda Chorągwi jako zarząd osoby prawnej,
- Pozyskiwanie środków i tworzenie wniosków grantowych,
- Komunikowanie i zarządzanie informacją w chorągwi,
- Planowanie instruktorskiej ścieżki rozwoju,
- Finansowanie kształcenia,
- Program kursu komendantów hufców,

- Warsztaty z wdrażania projektu „Opis funkcji w ZHP”.
- „Kształcenie dorosłych w ZHP”.

W każdej z form uczestniczyło od kilkunastu do kilkudziesięciu instruktorów.

W większości chorągwi dla kadry instruktorskiej zorganizowano kursy dla kierowników placówek wypoczynku i kursy dla wychowawców kolonijnych.

10. Krajoznawstwo oraz wypoczynek dzieci i młodzieży

Związek Harcerstwa Polskiego tradycyjnie jest jednym z największych organizatorów wypoczynku letniego dla dzieci i młodzieży.

Podczas **Harcerskiej Akcji Letniej (HAL)** oraz **Nieobozowej Akcji Letniej (NAL)** w roku 2008 z wypoczynku skorzystało 104 439 osób, w tym 84346 podczas HAL i 20093 podczas NAL.

Łącznie zostało zorganizowanych 2162 placówek, w tym 1539 podczas HAL i 623 podczas NAL.

Część środowisk na obozach realizowała programy i propozycje centralne, jednak większość organizatorów realizowała własne autorskie programy wakacyjnego wypoczynku. Szczególny nacisk położony był na krajoznawstwo, zajęcia sportowe, ekologię i ochronę środowiska, na wychowanie w wartościach i duchu harcerskich ideałów. Często uczestnicy kolonii i obozów przenosili się w krainę bajek i historii literackich, sprzyjało to budzeniu zainteresowania książką.

Zorganizowano wiele obozów specjalnościowych – wodnych i żeglarskich. Odbyły się obozy artystyczne, sportowe, konne, językowe, o tematyce pożarnej i obrony cywilnej. Zorganizowano także obozy terapeutyczno-profilaktyczne. Stałym elementem pracy wychowawczej na obozach była profilaktyka uzależnień, uświadamianie zagrożeń z nimi związanych.

Bieszczadzka Akcja Letnia to tradycyjne i znane zadanie programowe realizowane od wielu lat przez wiele harcerskich środowisk w Bieszczadach. Celem zorganizowanych obozów na stanicach: w Czarnej, Dwerniku, Dwerniczku, Myczkowcach, Nasicznym, Olchowcu, Polańczyku, Stebniku, Suchych Rzekach, Woli Michowej, Wetlinie, Solince, był czynny wypoczynek ale także rozwój zainteresowań młodych ludzi turystyką i ekologią, ich aktywności i pokonywanie trudności w kontakcie z dziką przyrodą. Organizowano wiele wędrowek a przede wszystkim nawiązywano kontakty z mieszkańcami tego regionu. Uczestnikami BAL-u było około 1000 osób.

Podczas **Harcerskiej Akcji Zimowej** zorganizowanych zostało 974 placówek zimowego wypoczynku dzieci i młodzieży, w tym:

- 220 zimowisk,
- 283 biwaków,
- 471 imprez jednodniowych.

W powyższych placówkach uczestniczyło 27028 dzieci i młodzieży, z czego 19369 z miasta i 7659 ze wsi (22554 to uczestnicy zrzeszeni w ZHP, a 4474 uczestnicy niezrzeszeni).

Bogata była śródroczna działalność jednostek harcerskich w zakresie krajoznawstwa i turystyki. Gromady zuchowe i drużyny harcerskie brały udział w wielu rajdach, biwakach i w wycieczkach, organizowali zwiady i biegi patrolowe. Wiele środowisk było organizatorami dorocznych rajdów, biwaków, imprez turystycznych, na stałe wpisanych

w harcerski kalendarz, często o randze imprezy lokalnej lub regionalnej, wpisanej w kalendarz działań miasta lub gminy. Do znanych dorocznych imprez harcerskich należą:

- XV Ogólnopolski zlot druga „Szarego” – Drozdowo 2008 – Chor. Mazowiecka – 200 uczestników,
- XXXI Harcerski Rajd „Wisła” – Chorągiew Mazowiecka – 700 uczestników,
- XIV Rajd Harcerski „Zapałka 18” – Chorągiew Ziemi Lubuskiej – 150 uczestników.
- 50 Ogólnopolski Harcerski Rajd Świętokrzyski – Chorągiew Kielecka – 500 uczestników,
- Rajd Niepodległości – Chorągiew Zachodniopomorska – 300 uczestników,
- Ogólnopolski Rajd „Gryf” – Chorągiew Zachodniopomorska – 300 uczestników,
- VI Ogólnopolski rajd im. Szarych Szeregów – Chorągiew Śląska – 200 uczestników,
- XVI Harcerski Ogólnopolski Górski Rajd „Granica 2008” – 600 uczestników,
- Rajd „Siódemka” – Chorągiew Wielkopolska – 300 uczestników,
- Rajd z Okazji Światowego Dnia Turystyki – Schronisko Głodówka – 200 uczestników,
- XIX Rajd Śladami Przeszłości Gdańska – Chorągiew Gdańska – 600 uczestników,
- XXIX Rajd im. dr. I. Kozińskiego – Chorągiew Śląska – 300 uczestników,
- Harcerski Rajd Śladami „Jędrusiów” – Chorągiew Kielecka – 500 uczestników,
- Rajd Andrzejkowy – Chorągiew Lubelska – 200 uczestników,
- XXIV Harcerski Rajd „Rodło” – Chorągiew Gdańska – 900 uczestników.

11. **Kultura, sztuka, ochrona dóbr kultury i tradycji**

W 2008 roku byliśmy organizatorami dużej liczby różnorodnych imprez kulturalnych i artystycznych. Odbyły się m.in.: chorągwiane przeglądy dziecięcych i młodzieżowych zespołów teatralnych, festiwale piosenki zachowawczej i harcerskiej, turnieje śpiewających szóstek, mikołajkowe przeglądy twórczości dziecięcej, warsztaty artystyczne, muzyczne i teatralne, konkursy recytatorskie, chorągwiane przeglądy przedstawień jasełkowych.

Największym przedsięwzięciem jak co roku w sferze kultury był lipcowy **35 Harcerski Festiwal Kultury Młodzieży Szkolnej w Kielcach**. W ramach festiwalu odbył się Jarmark Festiwalowy i konkurs na piosenkę harcerską i tygodniowe warsztaty artystyczne: teatralne, muzyczne, taneczne i folklorystyczne.

W Kielcach funkcjonowała Świętokrzyska Scena Festiwalowa, na której występowały zespoły festiwalowe i z terenu powiatu kieleckiego. Koncert „Gospodarze-Gościom” w Kieleckim Amfiteatrze na Kadzielni obejrzało około 3000 widzów. W Koncercie Galowym Laureatów wystąpiło ponad 600 wykonawców, a koncert obejrzało około 3500 widzów. Uczestnikami festiwalu było ponad 1000 uczestników i kadry.

Organizatorem dorocznego konkursu recytatorskiego XVI Ogólnopolski Konkurs Recytatorski „**Strofy o Ojczyźnie**” była Chorągiew Łódzka. Tematyka konkursu dotyczyła 100-letniej tradycji ZHP, związków harcerstwa ze skautingiem i przyrodą. W konkursie, który odbył się wiosną 2008 uczestniczyło ponad 200 osób.

12. **Organizacja przedsięwzięć związanych z rozwojem zainteresowań i specjalności, działalnością w zakresie kultury, kultury fizycznej i sportu oraz turystyki i krajoznawstwa**

Jednym z ważnych zadań w pracy wychowawczej jest uświadamianie harcerkom i harcerzom potrzeby i konieczności dbania o zdrowie, o sprawność i kondycję fizyczną przez ćwiczenia fizyczne, rekreację ruchową i sport oraz wdrażanie i wyrabianie nawyków higienicznych, zdrowia i tężyzny fizycznej.

Szczególnie podczas akcji letniej, na wszystkich obozach dużo było zajęć turystycznych i rekreacyjno-sportowych. Były to: krótkie rajdy, wycieczki, biegi patrolowe, biegi na orientację, zwiady, spacer, rozgrywki w różnych dyscyplinach sportowych, kąpiel i nauka pływania, warsztaty plenerowe, obozowe olimpiady sportowe.

Chorągwie były organizatorami wielu turniejów sportowych i olimpiad (piłka siatkowa, zawody pływackie, strzeleckie, konne, piłka nożna, tenis stołowy dyscypliny, które były szczególnie popularne na organizowanych formach wyjazdowych), bardzo często poprzedzonych kolejnymi eliminacjami.

Do najciekawszych przedsięwzięć należą między innymi:

- Ogólnopolskie Harcerskie Mistrzostwa Pływackie organizowane przez Chorągiew Kujawsko-Pomorską,
- Spartakiada Drużyn Wodnych i Żeglarskich w Pucku (Chor. Gdańska),
- XXV Złot harcerskich drużyn wodnych „Mamry 2008” (Chor. Warmińsko-Mazurska)
- XVI Złot jachtów dwumasztowych „Niedźwiedzie mięso” (Chor. Warmińsko-Mazurska)
- XVIII Challenge HKN w narciarstwie zjazdowym w Szczawie (Chor. Krakowska),
- XVIII Harcerskie mistrzostwa Polski w narciarstwie zjazdowym (Chor. Krakowska),
- XXVI „Nietoperz” – Mistrzostwa Chorągwi Wielkopolskiej w Nocnych Biegach na Orientację
- XIV Rajd rowerowy Ziemi Suskiej o Puchar Burmistrza Miasta Sucha Beskidzka (Chor. Krakowska),
- VI Warszawski memoriał generała Maczka drużyn harcerskich w piłce nożnej (Chor. Stołeczna).

Ponadto systematycznie organizowano spływy kajakowe oraz rejsy dla środowisk wodnych (Chor. Śląska, Łódzka, Stołeczna, Wielkopolska, Zachodniopomorska, Gdańska, Dolnośląska, Opolska).

Związek Harcerstwa Polskiego w znacznym stopniu opiera swoją działalność na rozwoju specjalności stanowiących szczególną formę rozwoju zainteresowań dzieci i młodzieży oraz preorientację zawodową poprzez specjalistyczną służbę. Specjalności dzielą się na:

- specjalności służby, których sensem jest pełnienie służby społecznej na różnych polach,
- specjalności hobbystyczne, które skupiają się na doskonaleniu wiedzy i umiejętności w jakiejś dziedzinie.

Do specjalności służby zaliczyć można Harcerską Szkołę Ratownictwa, Harcerską Służbę Graniczną, Harcerską Służbę Ruchu Drogowego, Drużyny Pożarnicze, specjalność ekologiczną oraz – tworzoną – Harcerską Służbę Porządkową.

Do specjalności hobbystycznych zaliczone będą specjalności wodna, lotnicza, konna, poczt harcerskich, łączności, sportowa. Specyficzną formą harcerskiej specjalności jest specjalność obronna stanowiąca w wielu aspektach połączenie elementów pozostałych specjalności.

W ramach realizacji specjalności środowiska harcerskie utrzymywały w 2008 r. kontakt z profesjonalnymi służbami i instytucjami zajmującymi się dziedziną dotyczącą specjalności. Drużyny obronne współpracują ściśle z MON, HSG ze Strażą Graniczną, HSR z Ministerstwem Zdrowia itd.

We wszystkich specjalnościach ważną rolę odgrywa kultura fizyczna oraz turystyka. Szczególnie aktywne na tym polu są:

w zakresie turystyki – drużyny turystyczne, wodne i konne,
w zakresie sportu – drużyny sportowe, obronne i HSG.

Dla drużyn specjalnościowych zorganizowano liczne turnieje i zawody, np.:

- XI Manewry harcerskie – Przerwani 2008 (Chor. Warmińsko-Mazurska),
- XXVII Manewry Techniczno-Obronne (Chor. Mazowiecka),
- VIII Zawody sprawnościowo-obronne (Chor. Zachodniopomorska).

13. Ekologia i ochrona zwierząt oraz ochrona dziedzictwa przyrodniczego

Rok 2008 w Związku Harcerstwa Polskiego był rokiem, w którym w sposób szczególny **pracowaliśmy nad sobą**, świadomie rozwijaliśmy swój charakter i osobowość. Stawialiśmy przed sobą wyzwania.

Wyzwania stawia przed nami również świat, który nas otacza. **Program „Zielone harcowanie 2008 - A to może mały człowiek”** pomógł drużynom, które wzięły w nim udział, poznać zagrożenia płynące z zanieczyszczenia środowiska. Zdobywano wiedzę o otaczającym nas świecie, którego jesteśmy jedynie małą częścią, a także propagowano dbanie o jego czystość. Wspólnym wyzwaniem była praca na rzecz poznawania środowiska, zapobieganie jego degradacji i niszczycielskim skutkom działań człowieka.

Podobnie jak w latach ubiegłych postawiliśmy różnorodne zadania z zakresu ochrony środowiska, zdobywania wiedzy na temat jego degradacji i sposobów, które mogą temu zapobiegać. Zachęcaliśmy do wzięcia udziału w „Ogólnopolskim turnieju ekologicznym”, który składał się z czterech głównych elementów:

- konkursu plastycznego,
 - konkursu fotograficznego,
 - Gry w zielone 2008,
 - konkursu eko-kolonia, eko-obóz,
- oraz ogólnopolskich warsztatów podsumowujących działania.

W ramach ekologicznej propozycji programowej GK ZHP młodzi ludzie z całej Polski wykonali szereg ćwiczeń, które podnosiły ich wiedzę na temat otaczającej nas przyrody, zdobywali umiejętności potrzebne do zgodnego funkcjonowania z otaczającą je przyrodą. Zadania, które wykonywali, zawsze miały wpływ na ich samych – zdobywali nowe doświadczenia, poznawali nowych ludzi, dawali coś z siebie. Wiedza, którą zdobyli, ma wpłynąć również na nasze dalsze działania, abyśmy mogli wszystkim pokazać, **co może mały człowiek**.

W grze wzięło udział 208 patroli z całej Polski, większość z nich to patrole harcerskie. Patrole w swoich podsumowaniach opisywały działania, jakie podjęły w swoich małych ojczyznach - happeningi, jarmarki różnaitości, warsztaty w szkołach, współpracy z zarządami regionalnymi organizacjami ekologicznymi, urzędami państwowymi i wiele innych oraz podczas Harcerskiej Akcji Letniej organizując ekokolonie i ekoobozy.

Ogólnopolska akcja **„Sprzątanie świata”**, kolejna propozycja, w której od wielu lat bierze udział dużo harcerskich jednostek wszystkich pionów wiekowych przez cały rok. Od wczesnej wiosny uprzątało najbliższe otoczenie, organizowano zbiórki na temat ochrony środowiska przyrodniczego z okazji: Dnia Ziemi, Święta Wiosny, Święta Pieczonego Ziemniaka. Zrealizowano wiele różnorodnych zadań w trakcie trwania obozów, rajdów i biwaków: porządkowano najbliższe otoczenie, szlaki turystyczne, brzegi jezior i rzek, lasy i tereny zielone, zwracano uwagę władz na nielegalne wysypiska śmieci.

Dużym przedsięwzięciem o tematyce ekologicznej była **XX edycja Harcerskiej Akcji Ekologicznej „Florek” Hufca ZHP Ziemi Sanockiej**. W dorocznym przedsięwzięciu w 2008 r. łącznie wzięło udział ponad 1000 osób.

Harcerskie Centrum Edukacji Ekologicznej w Funce (Chor. Kujawsko-Pomorska), jako organizator form śródrocznych i wakacyjnych, przyjęło w 2008 ponad kilka tysięcy dzieci i młodzieży na biwakach, zielonych szkołach i obozach. Uczestnikom zaproponowano liczne różnorodne zajęcia warsztatowe, m.in: wodna ścieżka dydaktyczna Łakomie, glina, plastyka, dziennikarstwo, ornitologia, astrologia, dziedzictwo regionalne, wiejska wycieczka, wycieczki rowerowe. Organizowane formy cieszyły się dużą popularnością.

Ośrodek Szkoleniowo-Wypoczynkowy w Załączu Wielkim – **Terenowa Baza Edukacji Ekologicznej „Zielona Szkoła”** (Chor. Łódzka), kolejny duży organizator form śródrocznych i wypoczynku wakacyjnego. W roku 2008 organizowano zajęcia z zakresu ochrony środowiska z wykorzystaniem bogatych form krajobrazowych i walorów i obiektów przyrodniczych, historycznych, kulturowych występujących w otoczeniu ośrodka, zajęcia w kopule astronomicznej i w ogródku meteorologicznym, warsztaty z geologii oraz plenery malarskie i fotograficzne – objęła edukacją ekologiczną ok. 5 tysięcy osób. Realizowano także zadania programu ekologicznego „Warto żyć nad Wartą”, którego celem jest rozwój zainteresowań z zakresu ochrony środowiska i dostrzegania związków między zjawiskami zachodzący-mi w przyrodzie, uczenia szacunku do przyrody oraz zrozumienia konieczności jej ochrony.

14. Porządek i bezpieczeństwo publiczne oraz przeciwdziałanie patologiom społecznym

„Bezpieczna droga do szkoły”, „Bezpieczne wakacje”, „Bezpieczne wakacje 2008”, „Razem Bezpiecznie” „Bezpiecznie w szkole i w domu”, to programy i akcje, których adresatami byli uczniowie szkół podstawowych i gimnazjalnych, zuchy i harcerze. Ich celem było m.in. zwiększenie bezpieczeństwa pieszych na drogach – uczniów szkół i uczestników różnych zajęć śródrocznych i form zimowego i letniego wypoczynku. W realizacji tych zadań harcerskie komendy i organizatorzy placówek współpracowali ze służbami porządkowymi i ratowniczymi, z Policją, Strażą Pożarną, z Wojskiem i Strażą Graniczną, z wydziałami zarządzania kryzysowego urzędów wojewódzkich i urzędów miejskich a także z innymi organizacjami pozarządowymi działającymi na terenie województw.

Realizowano autorskie programy profilaktyczne, takie jak: Elementarz, Ścieżkami zdrowia, Po drugiej stronie lustra, Na równoważni, „Jabłko – Cytryna”, „Jestem OK. Nie palę!”, Narkotykom mówię – NIE!

Prowadzono świetlice środowiskowe i świetlice terapeutyczne, zajęcia w świetlicach socjoterapeutycznych i środowiskowych. Uczestnikami tych świetlic były dzieci z rodzin z problemami ekonomicznymi, z rodzin niewydolnych wychowawczo, wielodzietnych, z problemami w nauce, bez żadnej szansy na godne dzieciństwo.

15. Upowszechnianie wiedzy i umiejętności na rzecz obronności państwa

W omawianym okresie organizowane były liczne chorągwiane i hufcowe przedsięwzięcia militarno-survivalowe. Do najczęściej organizowanych należały manewry techniczno-obronne, zawody strzelec-kie, łącznościowe, biegi i zawody na orientację i zawody wspinaczkowe..

Szczególną rolę w wychowaniu obywatelskim i patriotycznym odgrywają drużyny obronne, Harcerskiej Służby Granicznej oraz Harcerskiej Służby Ruchu Drogowego, a także Harcerska Służba Porządkowa.

Drużyny obronne współpracujące ściśle z Ministerstwem Obrony Narodowej nie tylko kultywowały tradycje oręża polskiego, ale także przygotowywały młodzież do zachowania w sytuacjach kryzysowych oraz promowały wśród młodzieży zawodową służbę wojskową jako sposób na życie. Odbywały się cykle szkoleń i obozów, podczas których młodzież „dotkała” wojska i posmakowała poligonowego życia pod okiem fachowców, często weteranów z misji w Iraku i Afganistanie.

Harcerska Służba Graniczna kultywuje tradycje polskich formacji ochrony granic, szczególnie Korpusu Ochrony Pogranicza. O 2008 r. praca programowa tych środowisk związana jest z formacjami powstańczymi walczącymi o ukształtowanie granic RP, a także z Sybirakami. Praca jednostek HSG odbywa się w ścisłej współpracy z jednostkami Straży Granicznej, które udostępniają drużynom miejsca na zbiórki, prowadzą szkolenie z zakresu przepisów prawa oraz profilaktyki przestępczości transgranicznej.

W podobny sposób, tylko że we współpracy z Policją, odbywała się praca Harcerskiej Służby Ruchu Drogowego.

Harcerska Służba Porządkowa jest obecnie kierunkiem programowym realizowanym wspólnie przez HSG i HSRD. W 2008 r. dążono do uzyskania dla środowisk HSP statusu pełnoprawnej specjalności. Jej celem jest zmiana sposobu postrzegania Policji przez młodzież poprzez postawienie młodych ludzi w sytuacji stróżów porządku na imprezach harcerskich. Wykonywanie zadań podobnych do tych, jakie wykonuje funkcjonariusz, pozwala młodemu człowiekowi zrozumieć problemy i dylematy z jakimi spotyka się policjant na służbie. Program opiera się na zjawisku dysonansu poznawczego zakładając, że zmiana zachowań (wymuszona sprawowaną funkcją porządkowego) pociągnie za sobą zmianę poglądów.

W środowisku HSP wypracowany został w roku 2008 m.in. program budowy bezpieczeństwa poprzez braterstwo.

Ponadto w roku 2008 zorganizowano kursy pierwszej pomocy dla harcerzy i instruktorów przez chorągwiane inspektoraty ratownicze, kursów Harcerskiej Szkoły Ratownictwa – Podstaw Pierwszej Pomocy HSR; Pierwszej Pomocy HSR; BLS AED (szkolenia z resuscytacji oraz umiejętności korzystania z automatycznego defibrylatora) i szkolenia HSR.

16. Upowszechnianie zasad wolności i praw człowieka oraz swobód obywatelskich a także działania wspomagające rozwój demokracji

Jednym z celów harcerskich działań było poznawanie zasad i nauka demokracji. Służyła temu m.in. praca rad drużyn i szczepli, udział ludzi młodych we władzach hufców, chorągwi i w Radzie Naczelnej ZHP. Promowano aktywność i członkostwo harcerskich przedstawicieli w młodzieżowych radach przy urzędach miast, działania związane z życiem społeczności lokalnych i udział młodych w wyborach.

W przystępny sposób i w ciekawej formie, zuchy, harcerze, harcerze starsi i wędrownicy poznawali swoje prawa, tj. Prawa dziecka i Prawa człowieka.

Wśród zadań Inspektoratu Harcerskiej Służby Porządkowej, Harcerskiej Służby Granicznej i Harcerskiej Służby Ruchu Drogowego znalazło się wypracowanie metod kształcenia postaw obywatelskich i krzewienia kultury prawnej wśród młodzieży. Inspektorat w swojej pracy odwołuje się do tradycji polskich formacji ochrony prawa i porządku publicznego, wypracowując propozycje programowe wspomagające drużynowych w pracy z prawami dziecka, profilaktyką bezpieczeństwa oraz kształtujące postawy obywatelskie.

17. Działalność międzynarodowa, w tym działalność na rzecz integracji europejskiej

Jednym z zadań ZHP i jego struktur w roku 2008 była troska o rozwój kontaktów międzynarodowych w celu zapewnienia każdemu młodemu człowiekowi spotkania z rówieśnikami – skautami z innych krajów. Spotkania takie odbywały się w kraju i za granicą. Związek Harcerstwa Polskiego wspiera różnorodne kontakty skautowe i aktywne formy uczestnictwa w przedsięwzięciach o charakterze międzynarodowym. Należy podkreślić, że wymianę i współpracę zagraniczną środowisk harcerskich i instruktorów ułatwia przynależność ZHP do struktur organizacyjnych światowego skautingu. W roku 2008 Związek aktywnie uczestniczył w ogólnoswiatowej dyskusji na temat kierunków rozwoju ruchu skautowego i zarządzania jego strukturami w celu podniesienia jakości skautingu i zapewnienia dostępu do niego jak największej liczbie dzieci i młodzieży na świecie. Służył temu udział przedstawicieli ZHP w światowych konferencjach WOSM (w Korei) i WAGGGS (w RPA), poprzedzonych konsultacjami (Francja, Niemcy).

Najważniejszym wydarzeniem o wymiarze międzynarodowym, bezpośrednio angażującym młodzież, był sierpniowy **IX Złot Skautów Europy Środkowej Silesia 2008 „Odkryj nowe światy” w Chorzowie**. Uczestniczyło w nim blisko 2000 skautów i harcerzy z 23 krajów – poza najliczniej reprezentowanymi Czechami, Słowacją, Węgrami i Polską – m.in. z Wielkiej Brytanii, Danii, Niemiec, Rumunii, Chorwacji, a nawet z Omanu i Pakistanu. W *Silesii* wzięła udział polska młodzież z Białorusi, Kazachstanu i Litwy. Podczas zlotu młodzi ludzie wieku 10-17 lat i międzynarodowa kadra wolontariuszy rozwijała zainteresowania, poznawała kulturę swoich krajów, uczyła się akceptować różnorodność narodową, mentalną, kulturową i religijną, nawiązywała trwałe kontakty. Jednym z przedsięwzięć był obóz *Living Stones*, który zgromadził młodych instruktorów skautowych z Europy i krajów arabskich, katolików, pragnących poszerzyć swoje umiejętności w zakresie kreowania rozwoju duchowego w drużynie skautowej.

41. Międzynarodowy Złot Intercamp odbył się w miejscowości Bernkastel-Kues w Niemczech. W spotkaniu pod hasłem „Szukaj, znajdź i miej przyjaciół”, tradycyjnie organizowanej w weekend Zielonych Świątek, uczestniczyło łącznie 2,5 tys. skautów i skautek z 8 krajów oraz międzynarodowy sztab programowy. Polscy uczestnicy zlotu - 147 harcerek i harcerzy.

Polska młodzież uczestniczyła wiosną w zlocie skautowym Klić w Czechach.

Ponadto organizatorami wyjazdów zagranicznych, wymian, obozów letnich i innych przedsięwzięć były zespoły instruktorskie na szczeblu chorągwi.

Związek Harcerstwa Polskiego realizował zadania zmierzające do pogłębienia współpracy, a co za tym idzie rozszerzenia oferty przedsięwzięć międzynarodowych z najbliższymi sąsiadami - regionem wyszehradzkim, bałtyckim, Niemcami i Ukrainą.

W sierpniu w Chorzowie odbyła się konferencja organizacji skautowych Grupy Wyszehradzkiej, na której zaplanowano wspólne działania programowe i kształceniowe Czech, Słowacji, Węgier i Polski w perspektywie jubileuszowego Zlotu Skautów Europy Środkowej Concordia 2010 na Węgrzech.

We wrześniu w ośrodku ZHP „Głodówka” k. Bukowiny Tatrzańskiej miało miejsce polsko-czesko-słowackie **spotkanie skautów seniorów** z udziałem ponad 40 osób.

Związek uczestniczył w 37. konferencji niemieckojęzycznych organizacji skautowych na Węgrzech (luty). W marcu przedstawiciel ZHP został ponownie wybrany do składu Rady Polsko-Niemieckiej Współpracy Młodzieży na kadencję 2008-2010.

W październiku w Gdańsku odbyło się spotkanie organizacji skautowych krajów regionu Morza Bałtyckiego - **Baltic Sea Meeting**. Uczestniczyły w nim 24 osoby z 8 krajów - Estonii, Finlandii, Litwy, Niemiec, Norwegii, Polski, Rosji i Szwecji, w tym przedstawiciel Europejskiego Komitetu Skautowego. Celem spotkania było zintensyfikowanie współpracy subregionu Morza Bałtyckiego. ZHP zaproponowało 10 propozycji programowych i sposób działania w przyszłości w perspektywie 3-letniej. Wypracowano koncepcję pracy czterech grup zadaniowych, które mają doprowadzić do wzrostu liczby wymian zagranicznych młodzieży w subregionie bałtyckim oraz do zaproponowania wspólnych działań wychowawczych na Światowym Jamboree Skautowym 2011 w Szwecji (ekologia, współpraca ośrodków skautowych, Skautowa Wioska Bałtycka).

ZHP utrzymuje **stałe kontakty z harcerstwem działającym za poza Polską**, m.in. z harcerzami na Białorusi, Litwie, w Czechach oraz ZHP poza granicami Kraju z siedzibą władz naczelnych w Londynie. 22 lutego w związku z uroczystym objęciem harcerstwa protektorem Prezydenta RP, gośćmi ZHP były delegacje harcerskie z Białorusi i Litwy.

Na przełomie października i listopada odbyły się dwa szkolenia, odpowiadające na potrzeby środowisk harcerskich na Białorusi – kurs dla zastępowych i drużynowych w Rosji oraz instruktażowe zbiórki harcerskie z dziećmi i młodzieżą w Brześciu.

W listopadzie w Plaštovcach na Słowacji odbyło się **spotkanie polskich i węgierskich mniejszościowych organizacji harcerskich i skautowych**. W konferencji uczestniczyli Polacy z Białorusi, Litwy i Ukrainy. ZHP wystąpił z inicjatywą stworzenia, na wzór węgierski, forum wszystkich polskich organizacji harcerskich działających poza krajem. Ustalono dalsze prace nad sformułowaniem zasad funkcjonowania takiego forum. Opracowano stanowisko polskich i węgierskich organizacji mniejszościowych dotyczące ich integracji ze strukturami światowego skautingu (WOSM).

Ważne dla rozwoju współpracy międzynarodowej i podnoszenia poziomu oferty wychowawczej ZHP były kontakty i udział instruktorek i instruktorów Głównej Kwatery ZHP, harcerskich komend i chorągwianych zespołów zagranicznych w międzynarodowych konferencjach, warsztatach i seminariach, które odbyły się m.in. w Wielkiej Brytanii (formy pracy żeńskiego ruchu skautowego), Szwajcarii (RoverNet - wędrownicy), Portugalii i Finlandii (rozwój liczebny organizacji skautowych), Irlandii (Eurosea – wychowanie wodne i żeglarskie), Francji („Many women” - współczesne problemy kobiet), Łotwie (zarządzanie organizacją skautową).

Inspektorat HSP, HSG i HSRD współpracuje z działającą w czeskim skautingu Junaką Skautską Ochronną Służbą, czego przejawem był udział ekipy HSP w Zlocie Skautów Czeskich „Klicz” w Brnie oraz w Imprezie masowej czeskiego MSW pod nazwą „Bambiriada”. Skauci czescy uczestniczyli w Zlocie Drużyn Grunwaldzkich i obchodach rocznicy bitwy pod Grunwaldem.

18. Promocja i organizacja wolontariatu

Działalność ZHP w dużej mierze oparta jest na pracy wolontariuszy. Realizacja różnorodnych form, większości zadań, przedsięwzięć i programów, przez podstawowe jednostki organizacyjne i harcerskie komendy w kolejnym roku, była możliwa dzięki ogromnemu

zaangażowaniu wolontariuszy. Pełnili oni funkcje wychowawcze, organizacyjno-logistyczne i gospodarcze, w czasie akcji letniej i w czasie roku szkolnego. Organizowali i prowadzili zajęcia pozalekcyjne i weekendowe oraz wakacyjne formy wyjazdowe. Harcerscy wolontariusze brali udział we wszystkich dużych, ogólnopolskich akcjach ale byli aktywni także w środowisku lokalnym. W organizacji i promowaniu wolontariatu zgodnie z harcerską zasadą „nieść chętną pomoc” współpracowaliśmy ze stowarzyszeniami i fundacjami, które działają na rzecz pomocy dzieciom i młodzieży, osobom chorym, bezdomnym i znajdującym się w trudnej sytuacji życiowej.

Wolontariusze do zadań przygotowywaliśmy na jednorazowych i cyklicznych, kursach, warsztatach, seminariach i szkoleniach, np. liderów i wolontariuszy lubuskich organizacji pozarządowych „Mierzyć wysoko”.

19. Prowadzenie działalności wydawniczej, radiowej i informacyjnej

Rok 2008 był dla Związku Harcerstwa Polskiego okresem wyjątkowych wydarzeń:

Był to Rok Andrzeja i Olgi Małkowskich, obchodziliśmy również 50-lecie powstania drużyn Nieprzetartego Szlaku, 90-lecie powstania Związku Harcerstwa Polskiego, 65 rocznicę akcji pod Arsenałem. W związku z tymi rocznicami ukazywały się materiały o historii i działaniach ZHP. Od stycznia do kwietnia na terenie całego kraju prowadzona była nasza kampania 1%. W wyniku różnorodnych i szeroko zakrojonych działań prawie wszystkich środowisk harcerskich Związek Harcerstwa Polskiego uzyskał środki w wysokości ok. 3,5 mln złotych. Przedsięwzięcia realizowane centralnie w ZHP na bieżąco relacjonowane są na stronie www.zhp.pl. W roku 2008 nastąpił rozwój serwisu www.regiony.zhp.pl, który jest wizytówką środowisk harcerskich z całego kraju. Na bieżąco aktualizowane była także strona www.media.zhp.pl (skierowana do dziennikarzy) oraz strona www.promocja.zhp.pl (kierowana do osób zajmujących się harcerską promocją). Regularnie ukazuje się również miesięcznik instruktorów ZHP "Czuwaj", oraz internetowa gazeta "Na Tropie" przeznaczona dla młodzieży w wieku 16-25 lat. Na łamach obu czasopism poruszane są tematy ważne dla harcerstwa w XXI wieku.

Warszawa, 31 marca 2008 r.